

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยมีการตื่นตัวสนใจเรื่องธรรมาภิบาลเป็นอย่างมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะภายหลังจากการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ประกอบกับการเกิดภาวะวิกฤติ ทางเศรษฐกิจของประเทศก็มีส่วนทำให้กระแสความสนใจเกี่ยวกับธรรมาภิบาลมีมากยิ่งขึ้นเป็นทวีคูณและเป็นที่ยอมรับกันทั่วกันว่าหากประเทศไทยมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้กับการบริหารจัดการทั้งในภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชนแล้ว จะทำให้ประเทศไทยมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีและเกิดความเป็นธรรมในด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง (สถาบันพระปกเกล้า, 2551, หน้า 28) ในปัจจุบันองค์การภาครัฐและภาคเอกชนต่างให้ความสำคัญกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์กรโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐซึ่งได้มีการปฏิรูประบบราชการเมื่อปีพ.ศ.2545 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2547, หน้า 10) มีเป้าหมายคือเพื่อให้ระบบการบริหารจัดการของภาครัฐต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐควมมีประสิทธิภาพความคุ้มค่าในเชิงภารกิจการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานการลดภารกิจและการยุบหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่นการกระจายอำนาจการตัดสินใจการอำนวยความสะดวกการตอบสนองความต้องการของประชาชนและได้มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพ.ศ. 2546 (ก.พ.ร., 2546) เพื่อเป็นการผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีทางและวัฒนธรรมการทำงาน

ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยความปรารถนาที่จะเห็นประสิทธิภาพการบริหารจัดการภายในกระทรวงศึกษาธิการสูงขึ้น จึงได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารจัดการภายใน โดยจะต้องเป็นโครงสร้างที่ลดความซ้ำซ้อนของการทำงานทั้งในแนวนอนหรือแนวตั้ง เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่และที่จะได้รับมาใน

อนาคตให้เต็มศักยภาพ เป็นโครงสร้างที่มีการกระจายอำนาจ ลดขั้นตอนการบริหาร ทำให้เวลาที่จะใช้ในการตัดสินใจแต่ละเรื่องสั้นและรวดเร็ว สร้างความเป็นมืออาชีพให้บุคลากรในแต่ละระดับ ทำให้การบริหารโปร่งใส ควบคุมการใช้จ่ายให้สมเหตุสมผลและสอดคล้องกับราคาจริงและมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารจัดการ และมุ่งหวังว่า เมื่อดำเนินการตามแนวทางข้างต้นแล้ว จะทำให้ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสูงขึ้น มีเงินงบประมาณเหลือจ่ายจากการบริหารจัดการมากขึ้น สามารถนำไปจัดหาอุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอ ครูจะได้จัดการเรียนการสอนด้วยการปฏิบัติทดลองตามแนวทางของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนก็จะได้มีทักษะการปฏิบัติและการคิดค้นหาความรู้ด้วยตนเองเป็นคนที่มีศักยภาพ ดังนั้น กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลเพื่อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระ คล่องตัว สามารถบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้สะดวกรวดเร็วมีประสิทธิภาพ ตามหลักการกระจายอำนาจ และการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) โดยมุ่งให้การบริหารจัดการศึกษาเบ็ดเสร็จที่สถานศึกษา ซึ่งได้กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปได้ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่นที่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้เป็นการเฉพาะ แต่การกระทำการใดๆ ตามสิทธิและหน้าที่ซึ่งมีกฎหมายบัญญัติไว้ดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการภายในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ต้องระมัดระวังมิให้การกระทำเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับของราชการ นโยบาย แนวทางปฏิบัติต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 25).

ปัจจุบันองค์การหรือหน่วยงานใดที่สามารถดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การได้ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ หลายประการ ซึ่งประกอบด้วย คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ สำหรับผู้บริหารนับว่าเป็นบุคคลสำคัญของหน่วยงานต่างๆ เป็นอันมาก เพราะเป็นหัวหน้าของหน่วยงานที่ควบคุมดูแลดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความราบรื่น และลุล่วงสำเร็จตามเป้าหมายผู้บริหาร หรือผู้นำ หรือผู้จัดการองค์การ หรือหัวหน้างาน ไม่ว่าจะหน่วยงานเล็กหรือหน่วยงานใหญ่ หน่วยงานราชการหรือเอกชนก็ตาม ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงาน

เป็นอย่างยิ่ง การศึกษาจะมีการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใดนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่มีคุณภาพในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2552, หน้า 38) ได้กล่าวไว้ว่า คุณภาพของผู้บริหารการศึกษา หมายถึง ความพร้อมในการบริหารจัดการที่มีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพ กระบวนการพัฒนาคุณภาพและการควบคุมคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา อาจกล่าวได้ว่า ทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารเพราะผู้บริหารเป็นหลักชัยของหน่วยงาน และเป็นดวงประทีปของผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และพยายามทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างแท้จริง ประสิทธิภาพและการปฏิบัติงานของการบริหารงานของผู้บริหารย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบและทักษะการบริหารงานของผู้บริหารในการดำเนินงานของผู้บริหารนั้น จำเป็นต้องมีกระบวนการในการชักนำบุคคลในองค์การให้มีความตั้งใจในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมกันตัดสินใจร่วมกันปฏิบัติงานในการบริหารจัดการของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล หลักการดังกล่าวได้แก่

- 1) หลักนิติธรรม (Rule of law) 2) หลักคุณธรรม (Morality) 3) หลักความโปร่งใส (Transparency) 4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 5) หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) 6) หลักความคุ้มค่า (Effec- tiveness) (กรมการพัฒนาชุมชน, 2549, หน้า 3-4) หลักธรรมาภิบาลอาจบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้แก่ การดำเนินงาน ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข

ดังนั้น พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จะใช้ดีไม่น้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการที่จะบูรณาการ จากการศึกษาของรอง ปัญสังกา (2548, หน้า 112) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตนอยู่ในระดับมาก ในด้านหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และ

หลักคุณธรรม ส่วนในด้านหลักความคุ้มค่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

จากการศึกษาข้อมูลพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า มีผู้บริหารถูกร้องเรียน กล่าวโทษและถูกดำเนินการทางวินัย มักเกี่ยวข้องกับการไม่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับประสิทธิภาพการบริหารงานภายในสถานศึกษา ตามภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติงานของตัวผู้บริหารเอง ครู คือ ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษา เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิด และรับทราบพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด ดังนั้น ครูจึงควรเป็นผู้ที่สะท้อนข้อมูลพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาได้ดีที่สุดด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานในด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า โดยนำผลจากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

คำถามของการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัยไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน อยู่ในระดับใด
2. พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน ขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3. แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน ขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความสำคัญของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นสารสนเทศในการวางแผนปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ให้มีประสิทธิภาพ

2. ผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศในการส่งเสริมสนับสนุนพฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ให้สอดคล้องกับปัญหาและเหมาะสมกับสภาพความจำเป็น
3. ข้อค้นพบการวิจัยจะเป็นสารสนเทศในการนิเทศกำกับติดตามประเมินผลพฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ทั้ง 6 หลักประกอบด้วย 1) หลักนิติธรรม (Rule of law) 2) หลักคุณธรรม (Morality) 3) หลักความโปร่งใส (Transparency) 4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 5) หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) 6) หลักความคุ้มค่า (Effectiveness)

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 2,934 คน ในพื้นที่ 2 จังหวัด คือ จังหวัดนครพนม 51 โรงเรียน และจังหวัดมุกดาหาร 30 โรงเรียน รวมโรงเรียนจำนวน 81 โรงเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 จังหวัดนครพนม

2.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 103 คน

2.1.1.2 ครูผู้สอน จำนวน 1,762 คน

2.1.2 จังหวัดมุกดาหาร

2.1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 66 คน

2.1.2.2 ครูผู้สอน จำนวน 1,003 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 405 คน ในพื้นที่ 2 จังหวัด คือ จังหวัดนครพนม 51 โรงเรียน และจังหวัดมุกดาหาร 30 โรงเรียน รวมโรงเรียนจำนวน 81 โรงเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 จังหวัดนครพนม

2.2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 51 คน

2.2.1.2 ครูผู้สอน จำนวน 204 คน

2.2.2 จังหวัดมุกดาหาร

2.2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน

2.2.2.2 ครูผู้สอน จำนวน 120 คน

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้การกำหนดตามตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 43) การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตามดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 สถานภาพ

3.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.1.2 ครูผู้สอน

3.1.2 ปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

3.1.2.1 นครพนม

3.1.2.2 มุกดาหาร

3.1.3 ขนาดของโรงเรียน

3.1.3.1 ขนาดเล็ก

3.1.3.2 ขนาดกลาง

3.1.3.3 ขนาดใหญ่

3.1.4 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

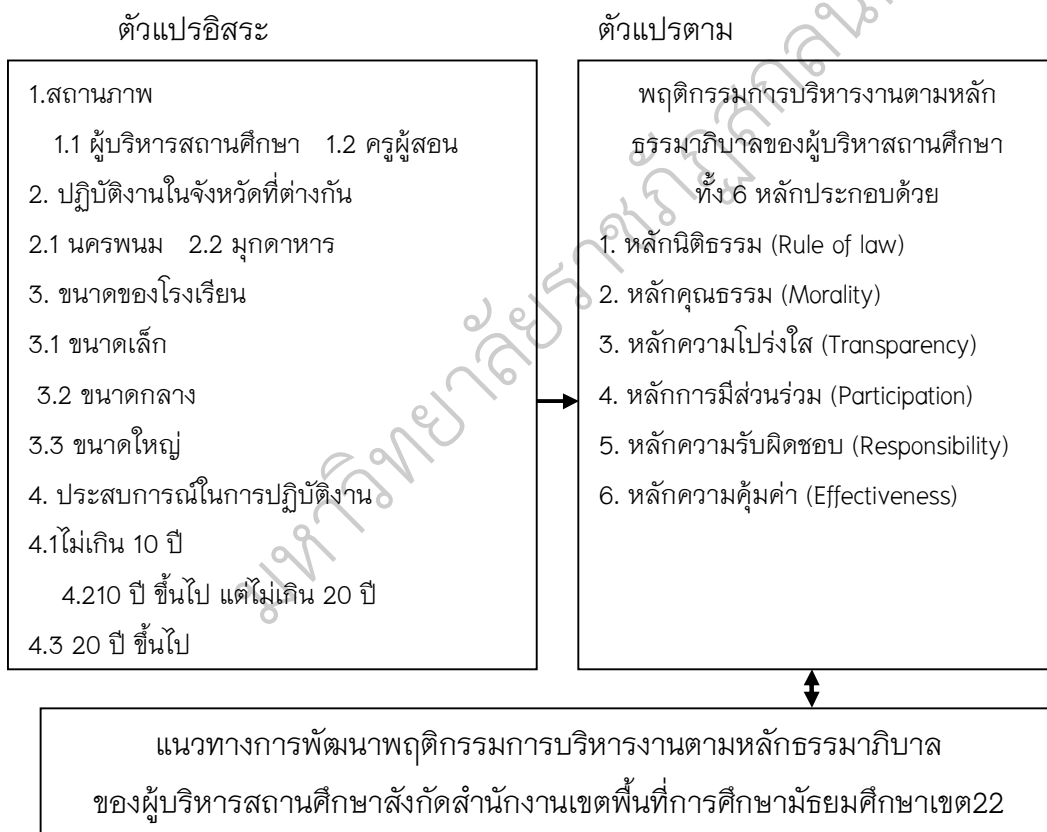
3.1.4.1 ไม่เกิน 10 ปี

3.1.4.2 10 ปี ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 20 ปี

3.1.4.3 20 ปี ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตามได้แก่พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 แบ่งออกเป็น 6 หลัก ประกอบด้วย 1) หลักนิติธรรม (Rule of law) 2) หลักคุณธรรม (Morality) 3) หลักความโปร่งใส (Transparency) 4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 5) หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) 6) หลักความคุ้มค่า (Effectiveness)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมการบริหาร หมายถึง การปฏิบัติตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สถานศึกษามีสถานะเป็นนิติบุคคล ในภารกิจทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

2. หลักธรรมาภิบาล (Good governance) หมายถึงการกระทำหรือพฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติ ประกอบด้วย

2.1 หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึงการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติ และข้อบังคับ ที่ถูกต้องเป็นธรรมการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายการกำหนดกฎกติกา และการปฏิบัติตามกฎกติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัดโดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพความยุติธรรมของสมาชิกเช่นการมาทำงานหรือเข้าประชุมให้ตรงต่อเวลาการให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคกันรวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร

2.2 หลักคุณธรรม (Ethics) หมายถึงการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกันรวมทั้งการจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและปฏิบัติตามข้อบังคับก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537 คือมีจรรยาบรรณต่อตนเองต่อหน่วยงานต่อผู้ร่วมงานต่อประชาชนและสังคม

2.3 หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึงการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส

2.4 หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญขององค์กรไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณะการประชาพิจารณ์การแสดงประชามติหรืออื่นๆ

2.5 หลักความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึงการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตน

2.6 หลักความคุ้มค่า (Value for money) หมายถึงการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมโดยบรรณรักษ์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึงผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

4. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ ครูพิเศษ ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 หมายถึง หน่วยงานทางการบริหารด้านการศึกษามีฐานะเป็นกอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่หลักในการจัดทำ นโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น การกำกับ ติดตาม เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาชาติ ซึ่งมีโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่จำนวน 81 โรงเรียน ในจังหวัดนครพนม และมุกดาหาร

6. ปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัดที่ต่างกัน หมายถึง โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

7. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง สภาพทางกายภาพของโรงเรียนที่กำหนดตามจำนวนนักเรียน ตามเกณฑ์ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

7.1 ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1- 500 คน

7.2 ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน

7.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,501 ขึ้นไป

8. ประสบการณ์ในการบริหารหรือการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

8.1 10 ปี

8.2 11 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี

8.3 21 ปี ขึ้นไป

9. แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
หมายถึง การนำผลการศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่พบว่า
ประสิทธิผลไม่ประสบผลสำเร็จ คือ เลือกด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม มาร่าง
แนวพฤติกรรมกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา แล้วนำเสนอ
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน พิจารณาสอนแนะ จากนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์
เชิงเนื้อหา เพื่อหาแนวทางยกระดับที่เหมาะสมของผลสำเร็จการบริหารตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 22

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี